

Plán péče

Magistrát hl. m. Prahy
odbor životního prostředí
Mariánské nám. 2
Praha 1

10/

Pro: PP Zámky

Na období: 2000–2009

Zpracováno podle „Metodiky přípravy plánu péče“ (AOPK Praha 1999)

1. Základní identifikační a popisné údaje o ZCHÚ

2.1 Kód ZCHÚ: 763

2.2 Platný právní předpis nebo rozhodnutí o vyhlášení ZCHÚ:

Vydal: Národní výbor hl. m. Prahy

Číslo: 4/1982 Sb. NVP

Ze dne: 27.5.1982

2.3 ZCHÚ se nachází v okrese: Praha

2.4 Katastrální území: Bohnice

2.5 Obec: hlavní město Praha

2.6 CHKO (NP): –

2.7 Parcelní vymezení ZCHÚ podle aktuálního stavu katastru nemovitostí a pozemkového katastru:

– vlastní ZCHÚ

Parc. čís. dle KN	Výměra (m ²)	Druh pozemku	Vlastník
765	12 780	skála	Obec hl.m. Praha, Mariánské nám. 2, Praha 1
814 č.	39 553	skála	Jezdecký klub Trója, Pod Havránkou 7, Praha 7

– vyhlášené ochranné pásmo

Parc. čís. dle KN	Výměra (m ²)	Druh pozemku	Vlastník
726 č.	240 928	les	Obec hl.m. Praha, Mariánské nám. 2, Praha 1
764	1 675	skála	Obec hl.m. Praha, Mariánské nám. 2, Praha 1
767	248	zast.	M. a D. Bohumelovi, Šimonova 1109/3, Praha 6
768	217	zbořen.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
769	531	zast.	J. a E. Vodovi, Koje- tická 304/16, Praha 9
770	2 502	sad	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
773	547	míst. kom.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
774	75	zast.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
775	199	zast.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1

Plán péče o přírodní památku Zámky

776	331	zast.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
777	428	zast.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
778	153	zast.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
779	233	zast.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
780	239	zast.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
781	81	zast.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
783	75	zast.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
784	31	zast.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
785/1	6 607	man. pl.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
785/2	221	zast.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
785/3	590	míst. kom.	Řempe n.p., Vodičkova 20, Praha 1
786/1 č.	33 879	les	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/2	4 514	les	Správa veřejné zeleně Praha, Jilská 8, Praha 1
786/3	416	skála	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/4	23	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/5	225	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/6	65	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/7	65	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/8	6	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/9	40	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5

Plán péče o přírodní památku Zámky

786/10	52	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/11	32	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/12	36	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/13	73	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/14	29	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/15	43	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/16	8	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/17	17	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/18	11	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/20	165	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/21	206	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/22	29	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/23	126	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/24	8	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5

Plán péče o přírodní památku Zámky

786/25	32	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/26	22	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/27	512	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/28	45	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/29	21	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/30	56	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/31	22	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
786/32	58	zast.	AUTO KARAT, s. r.o., Pod Barvířkou 2448/7 Praha 5
787/1 č.	10 637	les	Správa veřejné zeleně Praha, Jilská 8, Praha 1
813	29 126	les	Obec hl.m. Praha, Mariánské nám. 2, Praha 1
814 č.	10 835	skála	Jezdecký klub Trója, Pod Havránkou 7, Praha 1
815/2	7 300	ostatní	Pozemkový fond ČR, U Topíren 2, Praha 7
815/3	50 654	orná půda	Pozemkový fond ČR, U Topíren 2, Praha 7
815/4	5 506	ostatní	Pozemkový fond ČR, U Topíren 2, Praha 7
815/5	708	jiná plocha	Pozemkový fond ČR, U Topíren 2, Praha 7
816 č.	52 890	les	Obec hl.m. Praha, Mariánské nám. 2, Praha 1

1.8 Nedostatky parcelního vymezení: V parcelním vymezení nebyly shledány nedostatky.

1.9 Základní údaje o lese v ZCHÚ: V ZCHÚ nejsou lesní porosty.

1.10 Výměra ZCHÚ a vyhlášeného ochranného pásma: 51,6736 ha
Celková výměra ZCHÚ: 5,2333 ha
Celková výměra vyhlášeného ochranného pásma: 46,4403 ha

2. Odborné a věcné odůvodnění cílů a způsobů péče

2.1 Současné předměty ochrany v pořadí podle významu:

Hlavní předmět ochrany:

Zachování geomorfologicky významného krajinného prvku, který tvoří výchozy proterozoických hornin skalního defilé na východní straně kaňonovitého údolí Vltavy, s rostlinnými společenstvy skal a skalních stepí, ve kterých se vyskytují chráněné a ohrožené druhy rostlin a živočichů.

Další předměty ochrany:

V území se nachází chráněná archeologická památka, eneolitické výšinné hradiště z období řivnáčské kultury, které bylo osídleno i v době bronzové a raně slovanské.

2.2 Stručná charakteristika ZCHÚ jako celku a jeho přírodních podmínek:

Přírodní poměry chráněného území a jeho pozice v okolní krajině

Chráněné území je tvořeno skalním defilé na pravém břehu kaňonovitého údolí Vltavy při severním okraji území hl. m. Prahy, které je součástí Dolního Povltaví. Jedná se o geomorfologicky významný krajinný prvek tvořený proteozoickými břidlicemi s žilami vulkanických hornin. Strmé skalní svahy o sklonu 40–90° mají západní a jižní orientaci.

Klimaticky je území charakterizováno, stejně jako území Prahy, průměrnou roční teplotou ca 9 °C a ročním úhrnem srážek ca 500 mm. Převažující Z a JZ směry větrů se projevují klimaticky a erozivně zejména na JZ orientovaných skalách chráněného území.

Květena

Chráněné území je v oblasti, která patří podle regionálně fyto geografického členění území ČR (Skalický in Hejný et al. 1988) do fyto geografického okresu 9. Dolní Povltaví. Stanoviště na jižních svazích na mělkých, často kamenitých půdách, které jsou charakteristické pro CHÚ, umožňovala rozvoj světlomilné, popřípadě xerothermní květeny se submediteránními až submediteránně kontinentálními druhy. Významnou složkou této květeny jsou následující dřeviny: *Quercus pubescens*, *Sorbus aria*, *S. torminalis*, *Cornus mas*, *Cotoneaster integerrimus*, *Rosa gallica*.

Bylinná složka je tvořena převážně těmito druhy: *Anthericum ramosum*, *Trifolium alpestre*, *Lithospermum purpureo caeruleum*, *Carex michelii*, *C. humilis*, *Teucrium chamaedrys*, *Clematis recta*, *Vincetoxicum hirundinaria*, *Dictamnus albus*.

Potenciální přirozená vegetace

Poznámka: Pod pojmem potenciální přirozená vegetace se rozumí taková vegetace, která by pokrývala území v případě, že by nebylo ovlivněno činností člověka. Takovou vegetaci (tzv. rekonstrukční přirozenou vegetaci) zachycuje geobotanická mapa, kterou pro území Prahy zpracovali v měřítku 1 : 25 000 Moravec J., Neuhäusl R. et al. (1991). Tato mapa přináší údaje, které je možné využít při návrhu druhové skladby dřevin pro lesní porosty.

Podle rekonstrukční geobotanické mapy Prahy (Moravec J., Neuhäusl R. et al. 1991) se na území PP Zámky vyskytovaly následující typy vegetace:

Svahy směrem k Vltavě severně od ústí Zámecké rokly byly porostlé šípákovou doubravou (*Lathyro vesicoloris–Quercetum pubescentis*). Ve stromovém patru těchto porostů převládají dub šípák (*Quercus pubescens*) a dub zimní (*Quercus petraea*), zpravidla bývají přimíšeny jeřáb muk (*Sorbus aria*) a jeřáb břek (*S. torminalis*). Velmi bohaté bývá i keřové patro, které

má značnou pokryvnost a má následující druhové složení: dřín (*Cornus mas*), hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), ptačí zob obyčejný (*Ligustrum vulgare*), řešetlák počistivý (*Rhamnus catharticus*), javor babyka (*Acer campestre*), různé druhy růží (*Rosa* sp. div.). Bylinné patro je charakteristické následujícím druhovým složením: černýš hřebenatý (*Melampyrum cristatum*), třemdava bílá (*Dictamnus albus*), hrachor panonský různobarevný (*Lathyrus pannonicus* subsp. *vesicolor*), ožanka kalamandra (*Teucrium chamaedrys*), mařinka barviřská (*Asperula tinctoria*), prorostlík srpovitý (*Bupleurum falcatum*).

Svahy směrem k Vltavě jižně od ústí Zámecké rokle byly porostlé černýšovou dubohabřinou bikovou (*Melampyro nemorosi-Carpinetum luzuletosum*). Stromové patro těchto porostů je tvořeno převážně dubem zimním (*Quercus petraea*), dále jsou v různé míře zastoupeny habr (*Carpinus betulus*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), břiza bělokora (*Betula pendula*). V keřovém patře bývají nejčastěji zastoupeny druhy stromového patra a líska obecná (*Corylus avellana*), hloh ostrotrný (*Crataegus oxyacantha*), svída krvavá (*Cornus sanguinea*) aj. Pro bylinné patro jsou charakteristické svizel lesní (*Galium sylvaticum*), jaterník podléška (*Hepatica nobilis*) a černýš hajní (*Melampyrum nemorosum*).

Jižní svahy Zámecké rokle byly porostlé tolitovou doubravou (*Cynancho-Quercetum*). Ve stromovém patře těchto porostů převládá dub zimní (*Quercus petraea*), přimíšen bývá jeřáb břek (*Sorbus torminalis*) a lípa srdčitá (*Tilia cordata*). V keřovém patře se uplatňují zejména ptačí zob obyčejný (*Ligustrum vulgare*), růže šípková (*Rosa canina*) a hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*). Pro bylinné patro bývají charakteristické zejména kostřava ovčí (*Festuca ovina*), lipnice hajní (*Poa nemoralis*) a tolita lékařská (*Vincetoxicum hirundinaria*).

Výchozy skal nad údolím Vltavy osidlovala teplomilná skalní společenstva náležející do svazu *Alyso-Festucion pallentis*, pro které je charakteristické následující druhové složení:

Artemisia campestris, *Dianthus carthusianorum*, *Festuca pallens*, *Hieracium cymosum*, *Jovibarba sobolifera*, *Potentilla argentea*, *Sedum reflexum*, *Seseli osseum*, *Stachys recta*, *Thymus pulegioides*.

Přirozenou náhradní vegetaci tvořily především bylinné porosty skalních stepí náležející většinou ke svazu *Festucion valesiacaе*. Lemová společenstva náležela převážně ke svazu *Trifolion medii*, keřová společenstva ke svazu *Prunion spinosae*.

Současná vegetace:

V chráněném území se zachovala společenstva bylinné vegetace skal a porosty přirozené náhradní vegetace skalních stepí, které v současné době zarůstají porosty křovin, klasifikovatelnými v rámci svazů *Berberidion* a *Prunion spinosae*.

Nejvýznamnějším společenstvem tohoto území je velmi dobře vyvinuté společenstvo *Erysimo-Festucetum valesiacaе*, které se vyskytuje na mírněji skloněných svazích jak nad pobřežím Vltavy, tak v bočním údolíčku. Na horních okrajích svahů je vegetace ovlivněna bývalým hradištěm a větším antropickým tlakem. Převažují zde populace s převládajícím *Arrhenatherum elatius*, doprovázené subxerothermními porosty *Festuca rupicola*. Prudké skalní svahy nad ústím Zámecké rokle osidluje společenstvo *Alyso saxatilis-Festucetum pallentis*. Na stanoviště extrémním skalním ostrohu nad dynamikou se vyskytuje výrazně acidofilní společenstvo *Polytricho-Scleranthetum perennis*, význačné přítomností druhu *Chondrilla juncea*.

V části jižně od Zámecké rokle jsou nejzajímavější rostlinná společenstva na spilitovém výchozu, kde roste porost *Sesleria calcaria* v asociaci *Primulo veris-Seslerietum calcariae*. Toto společenstvo nemá v území obdobu.

Severní svahy ostrohů mají zcela odlišný vegetační pokryv s převládajícími *Deschampsia flexuosa* a *Calluna vulgaris*. Tato společenstva jsou zařaditelná do svazu *Calluno-Geniston*. Mimo výše zmíněná společenstva jsou z území udávány ještě následující fytoocenózy:

Festuco-Scleranthetum, *Dictamno–Geranietum sanguinei*, *Scabioso–Brachypodietum pinnati* a *Euphorbio–Callunetum*.

Druhotné lesní porosty v okolí jsou značně synantropizovány a je v nich do značné míry zastoupen akát, který na řadě míst proniká do chráněného území, s čímž je spojena řada nežádoucích vlivů.

Flóra a fauna chráněného území:

Vyšší rostliny:

Na území rostou následující chráněné rostliny: *Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*, *Cyanus triumfetti*, *Alyssum saxatile*, *Gagea bohémica*, *Biscutella laevigata*, *Anthericum ramosum*, *Dictamnus albus*. Ze vzácných rostlin stojí za zmínku výskyt *Sesleria calcaria*, *Thesium linophyllum*, *Phleum boehmeri*, *Hieracium echioides* a *H. pallidum*.

Nižší rostliny:

Speciální bryologický a mykologický průzkum nebyl proveden.

Bezobratlí:

Ze střevlíkovitých brouků byli zjištěni např. *Harpalus anxius*, *Amara nitida*, *Olisthopus sturmi* a *Cymindis axillaris*; ze stepních mandelinkovitých např. *Crioceris duodecimpunctata*, *Labidostomis humeralis*, *Coptocephala quadrimaculata*, *Entomoscelis adonidis*, dřepčící *Aphthora pygmaea*, *Longitarsus foudrasi*, *Agropus ahrensi*, *Dibolia rugulosa*, *Psylliodes toelgi*, z nosatcovitých *Nemonyx lepturoides*, *Rhynchites cupreus*, bezkřídle druhy *Otiorrhynchus pinastri*, *Peritelus leucogrammus*, pět druhů z bezkřídleho rodu *Trachyphloeus*, okřídlené druhy *Sibinia sodalis*, *Anthonomus rufus*, krytonosci *Ceutorhynchus rhenanus* a *C. chlorophanus*, *Gymnetron asellus*.

Z plžů byl zaznamenán výskyt *Helicigona lapicida*.

Ptáci a savci:

Byla zaznamenána hnízdiště četných běžných druhů ptáků. Ze savců se vyskytují nejběžnější druhy hlodavců jako např. myšice lesní a křovinná a králík divoký, z hmyzožravců byl pozorován ježek západní.

2.3 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti:

Území patří k oblastem, které byly souvisle osídleny prakticky od počátku 5. tisíciletí př. n.l. Přímou na území PP Zámky vzniklo hradiště s význačnou řivnáčskou kulturou. Jeho trvání je archeologicky datováno do období 3,5 tisíce let před n.l. až do 9. stol. n.l. Obyvatelé těchto hradišť byli zemědělci, kteří mýtili les pro zemědělské účely, a tím zároveň vytvářeli vhodná stanoviště pro druhotné šíření teplomilných společenstev na extenzivně využívaných pastvinách. Kolem hradišť udržovali bezlesé stráně z obranných důvodů. Omezení rozsahu lesa v době jeho největší expanze umožnilo přetrvání druhově bohatých rostlinných společenstev stepního charakteru (svaz *Festucion valesiaceae*) až do současnosti.

Intenzita zemědělského využívání vzrůstala úměrně s počtem obyvatel a i extrémní skalnatý terén byl využíván pro pastvu ovcí a koz. To vedlo ke značné devastaci svahů, zrychlení eroze a podnítilo to snahy o opětné zalesnění prudkých svahů. Po mnoha neúspěšných pokusech s domácími dřevinami na konci 19. století se jako jediná dřevina osvědčil americký trnovník akát, který byl v celém vltavském údolí hojně vysazován.

Akát se intenzivně rozšířil po celém území se všemi známými negativními důsledky pro přirozenou vegetaci. Podobné negativní důsledky měla i výsadba třešně mahalebky.

V nedávné době došlo k podstatné změně způsobu života v okrajových čtvrtích Prahy. Do padesátých let zde ještě přežívaly drobné zemědělské usedlosti se sady a pastvinami na méně příznivých plochách. Na těchto místech, podobně jako na extenzivně spásaných horních lemech skal se udržovala teplomilná bylinná společenstva. Po přerušení pastvy zde většinou probíhá velmi rychle přirozená sukcese přes společenstva teplomilných keřů až k teplomilné doubravě. V současné době vznikají velmi husté porosty převážně trnky (*Prunus spinosa*), pod jejichž vlivem zanikají porosty skalních stepí, které jsou předmětem ochrany.

2.4 Současné škodlivé vlivy a nevhodné jevy; současná ohrožení, předpokládaná ohrožení v budoucnosti:

V současné době jsou antropogenní rostlinná společenstva stepí a skal, která jsou jedním z hlavních předmětů ochrany, nejvíce ohrožená přirozeným zarůstáním společenstvy teplomilných keřů, která přecházejí přirozenou sukcesí až k teplomilné doubravě.

Značná část území je porostlá velmi hustými porosty keřů, zejména trnky (*Prunus spinosa*). Vlivem tohoto samovolného zarůstání chráněného území dřevinami zanikají porosty skalních stepí, které byly vázány na odstraňování dřevin a extenzivní pastvu. Také rostlinná společenstva skal jsou ohrožena zarůstáním CHÚ stromy a keři. Značný negativní vliv mají také vzrostlé stromy na úpatí skal, které skalní společenstva zastíňují, a tím potlačují jejich optimální rozvoj. Pokud nebudou dřeviny redukovány, hrozí v budoucnu zánik rostlinných společenstev stepí a skal.

V chráněném území se také vyskytují porosty akátů (*Robinia pseudoacacia*), které mění nežádoucím způsobem druhové složení vegetačního krytu.

Vegetace CHÚ je při horní hraně svahů nepřímou ovlivněna také splachy živin z okolních polí, které jsou příčinou hojnějšího výskytu synantropních rostlin.

Území je využíváno pro krátkodobou rekreaci zejména obyvateli Bohnic. Některá místa, zejména výchozy skal, jsou nadměrně sešlapána, při horní hraně svahů jsou rozdělavány ohně. Na úpatí svahů u Vltavy jsou drobné černé skládky komunálního odpadu.

2.5 Rozbor současného stavu ZCHÚ podle dílčích ploch:

(viz mapová příloha)

Poznámka: Jednotlivé dílčí plochy byly zvoleny tak, aby pokud možno reprezentovaly relativně homogenní vegetační a stanovištní celky. Prezentovaný soubor těchto ploch podává podrobnější obraz o území a umožňuje lépe usměrnit zásahy a opatření spojená s péčí o CHÚ.

Charakteristika jednotlivých ploch

Plocha č. 1

Suťový svah západní expozice severně od ústí Zámecké rokly s acidofilními společenstvy zařaditelnými v rámci svazu *Calluno-Genistion*, která představují přirozená náhradní společenstva po vykácení lesa. V současné době je plocha zarostlá dřevinami obnovujícího se lesního porostu.

Současné složení vegetačního krytu:

Stromové patro (celková pokryvnost 60 %): *Quercus petraea* (20 %), *Sorbus aucuparia* (30 %), *Acer platanoides* (5 %), *Tilia platyphyllos* (5 %).

Keřové patro (celková pokryvnost 30 %): *Prunus spinosa* (15 %), *Crataegus* sp. (10 %), *Cotoneaster integerrimus* a *Rosa* sp. (5 %).

Bylinné patro: převládá *Deschampsia flexuosa*, v menší míře se vyskytuje *Calluna vulgaris*.

Plocha č. 2

Vegetace skalního ostrohu při severním okraji Zámecké rokle. Stanoviště zachované skalní vegetace přiřaditelné ke společenstvu *Alyssa saxatilis-Festucetum*.

Současné složení vegetačního krytu:

Keřové patro (celková pokryvnost 10 %): *Prunus spinosa*, *Crataegus* sp., *Cotoneaster integerrimus* a *Rosa* sp.

Bylinné patro: *Festuca pallens* a druhy xerothermních skalních společenstev (*Alyssum saxatile*, *Hieracium pallidum*, *Lactuca perennis*, *Thymus praecox*, *Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*).

Plocha č. 3

Jižní svah Zámecké rokle s xerothermními travními společenstvy přiřaditelnými k asociaci *Eryssimo-Festucetum valesiaca*, které představují přirozenou náhradní vegetaci po vykácení lesních porostů xerothermních doubrav. Plocha zarůstá dřevinami, které pokrývají ca 30 % plochy a mají následující druhové složení: *Quercus petraea*, *Prunus spinosa*, *Crataegus* sp., *Rosa* sp., *Rubus* sp., *Cotoneaster integerrimus*, *Euonymus europaea*, *Cornus sanguinea*, *Fraxinus excelsior*.

Plocha č. 4

Východní část CHÚ na jižním svahu Zámecké rokle tvořená akátinou. Ve stromovém patře jsou kromě převládajícího akátu zastoupeny také *Quercus petraea*, *Fraxinus excelsior* a *Cerasus avium*.

V bylinném patře převládají druhově chudé synantropní porosty klasifikovatelné na úrovni třídy *Galio-Urticetea*, ve kterých převládají *Bromus sterilis*, *Galium aparine*, *Agropyron repens*, *Chaerophyllum temulum*, *Anthriscus sylvestris*.

Plocha č. 5

Stěna bývalého lomu západní expozice severně od ústí Zámecké rokle. Na skalních stěnách rostlou fragmenty skalní vegetace přiřaditelné ke společenstvu *Alyssa saxatilis-Festucetum*. Stěna lomu zarůstá dřevinami následujícího druhového složení. *Prunus spinosa* (převládá), *Rosa* sp. (hojně zastoupena), *Cotoneaster integerrimus*, *Crataegus* sp., *Berberis vulgaris*, *Fraxinus excelsior*, *Cornus sanguinea*.

Plocha č. 6

Svah západní expozice v severní části CHÚ s enklávami zachovaných xerothermních travních společenstev přiřaditelných k asociaci *Eryssimo-Festucetum valesiaca*, které představuje přirozené náhradní společenstvo po vykácení lesních porostů xerothermních doubrav (viz mapová příloha č. 2). V současné době je plocha zarostlá ca ze 60 % keřovými společenstvy následujícího druhového složení: *Prunus spinosa* (30 %), *Crataegus* sp. (10 %), *Rosa* sp. (10 %), *Cotoneaster integerrimus* (5 %), *Berberis vulgaris* + *Cornus sanguinea* (5 %). Zarůstáním plochy dřevinami zanikají xerothermní travní společenstva, která jsou jedním z hlavních předmětů ochrany. Na některých místech zmlazují odstraňované akáty. Na stanovištích bývalých porostů akátin je v porostech hojně zastoupen *Sambucus nigra*.

Plocha č. 7

Pás vegetace na úpatí svahu podél Vltavy severně od Zámecké rokle. Vegetaci tvoří hustý porost zejména vzrostlých keřů následujícího druhového složení: *Cornus sanguinea* (převládá), *Prunus spinosa*, *Ligustrum vulgare*, *Rubus* sp., *Pyrus* sp., *Cerasus mahaleb*, *Rosa*

sp., *Malus domestica*. V převládajících keřových porostech jsou místy zastoupeny vzrostlé stromy *Acer platanoides*, *Fraxinus excelsior*, *Betula pendula*, *Robinia pseudoacacia*, *Acer campestre*, *Populus* cf. *nigra*. Na dně bývalého lomu převládá *Betula pendula*, dále se vyskytují *Fraxinus excelsior*, *Rosa* sp., *Prunus spinosa*, *Salix cinerea*, *Ulmus carpinifolia*, *Clematis vitalba*. Bylinné patro na světlinách tvoří ochuzené porosty klasifikovatelné na úrovni třídy *Festuco-Brometea*.

Plocha č. 8

Část CHÚ jižně od ústí Zámecké rokle je situována na západním skalnatém svahu údolí Vltavy. Členitý mikrorelief plochy podmiňuje výskyt několika typů společenstev (*Primulovetis-Seslerietum calcariae*, *Alyssosaxatilis-Festucetum pallentis*, acidofilní společenstva ze svazu *Calluno-Genistion*).

Úpatí svahu a úžlabí skalních výchozů jsou hustě zarostlá dřevinami, ve kterých jsou ve značné míře zastoupeny vzrostlé stromy (*Acer platanoides*, *Fraxinus excelsior*, *Betula pendula*, *Robinia pseudoacacia*, *Acer campestre*, *Cerasus avium*).

Suťové svahy s chráněnými acidofilními společenstvy svazu *Calluno-Genistion* jsou zarostlé dřevinami obnovujícího se lesního porostu, který má následující složení:

Stromové patro (celková pokryvnost 60 %): *Quercus petraea* (20 %), *Sorbus aucuparia* (30 %), *Acer platanoides* (5 %), *Tilia platyphyllos* (5 %).

Keřové patro (celková pokryvnost 30 %): *Prunus spinosa* (15 %), *Crataegus* sp. (10 %), *Cotoneaster integerrimus* a *Rosa* sp. (5 %).

Porosty chráněných xerothermních bylinných společenstev, přiřaditelných k asociaci *Erysimo-Festucetum valesiacae* jsou v současné době zarostlé ze 60 – 70 % keřovými společenstvy následujícího druhového složení: *Prunus spinosa* (převládá), *Crataegus* sp., *Rosa* sp., *Cotoneaster integerrimus*, *Berberis vulgaris*, *Cornus sanguinea*, *Cerasus mahaleb*.

Výchozy skal se společenstvy přiřaditelnými k asociaci *Alyssosaxatilis-Festucetum pallentis* jsou do značné míry zastíněné vzrostlými stromy, které brání jejich dobrému rozvoji.

Do porostů pronikají na řadě míst akáty, které jsou nejvíce zastoupeny v jižní části plochy, kde vytvářejí akátinu.

2.6 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních zásahů do ZCHÚ a závěry pro další postup:

Dosavadní péče se soustředila pouze na likvidaci akátových porostů, které byly na některých místech poměrně úspěšně odstraněny. Dosud však nebyly ve větší míře odstraňovány porosty keřů, aby mohly regenerovat porosty xerothermních stepí. Také nebyly odstraňovány vzrostlé stromy, které zastíňují skalní společenstva. Nebyla také snižována pokryvnost dřevin obnovujícího se lesního porostu na stanovištích acidofilních společenstev *Calluno-Genistion*. Pokud by bylo stanoviště ponecháno přirozenému vývoji, mohla by v relativně krátké době zaniknout chráněná rostlinná společenstva. Z těchto důvodů bude v budoucnu nutné věnovat mimo likvidaci akátů pozornost zejména odstraňování porostů křovin a ostatních dřevin, a prostřednictvím dalších opatření (např. pastva) podpořit rozvoj xerothermních stepních porostů. Bude také nutné odstranit vzrostlé stromy, které zastíňují skalní společenstva (podrobněji viz kapitola 3. 1.2).

2.7 Dlouhodobý cíl péče o ZCHÚ:

Dlouhodobým cílem péče o CHÚ je zachovat skalní společenstva a zabránit zániku a podpořit rozvoj společenstev xerothermních stepí, která vznikla vykácením původních lesních porostů.

Toho může být dosaženo pravidelným omezováním pokryvnosti dřevin a simulováním původního tradičního způsobu obhospodařování, kterým byla extenzivní pastva ovcí a koz. Souběžně s výše zmíněnými zásahy je třeba důsledně odstraňovat porosty akátů, které mají nežádoucí vliv na vegetaci, která je předmětem ochrany.

2.8 Stanovení prioritních zájmů ochrany přírody v případě možné kolize:

Není známa žádná okolnost, kterou by bylo třeba uvést k tomuto bodu.

2.9 Speciální zásady nebo ekologické limity využívání péče o ZCHÚ:

Není známa žádná okolnost, kterou by bylo třeba uvést k tomuto bodu.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace plánovaných zásahů

V CHÚ je nutné provést následující zásahy (podrobně viz kapitola 3.1.2.):

- Odstranit akáty a jejich výmladky. Pařezy ošetřit herbicidem Roundup podle návodu.
- Postupně během několika let mechanicky odstranit dřeviny tak, aby se postupně podpořila obnova a rozšíření dosud zachovaných ploch xerothermních trávníků. To znamená začít s odstraňováním keřů v okolí ploch s trávníky, a tím postupně podporovat zvětšování jejich velikosti. Keře je možné likvidovat nejlépe vyřezáváním. V některých případech (např. mladé výhony trnek) je možné použít i vytrhávání. Na větší pařezy je možné aplikovat herbicid Roundup (dle návodu k použití). Nahromaděnou biomasu je nejlépe odstranit nebo je možné ji spálit v zimních měsících (ne však na plochách dosud zachovaných xerothermních trávníků). Ideálním následným opatřením po mechanickém odstranění dřevin by bylo uskutečnit extenzivní pastvu, nejlépe prostřednictvím malého smíšeného stáda ovcí a koz.
- Omezit pokryvnost nově vznikajícího lesního porostu na stanovištích vřesoviště, které vzniklo po vykácení lesa. Vývoj těchto společenstev je také možné podpořit následnou extenzivní pastvou.
- Odstranit na úpatích skal vzrostlé stromy, které zastíňují skalní společenstva.
- Dbát na soustavné následné omezování růstu zmlazujících dřevin po seřezání

3.1.1 Zásahy a opatření v lesních porostech:

CHÚ je vedeno jako bezlesí.

3.1.2 Zásahy a opatření na pozemcích mimo lesní porosty podle dílčích ploch:

(viz mapová příloha):

Plocha č. 1

Návrh opatření:

Redukovat stromy a keře obnovujícího se lesního porostu. Pokryvnost stromů je třeba redukovat na 5-10 %. Z porostů je třeba přednostně odstranit *Sorbus aucuparia*, dále *Acer platanooides* a *Tilia platyphylla*. V poslední řadě je do určité míry také třeba redukovat duby (*Quercus petraea*). Pokryvnost keřů je třeba udržovat na 10 %. Z keřových porostů je třeba přednostně odstraňovat trnku (*Prunus spinosa*), následně hloh (*Crataegus* sp.), a poté případně další druhy. Biomasu dřevin je po zásahu třeba odstranit mimo plochu. Mechanické zásahy by bylo vhodné doplnit o následnou extenzivní pastvu ovcí a koz.

Termín:

Pastva je možná po celé vegetační období, redukce keřů a stromů v době od září do února.

Zdůvodnění zásahu:

Cílem zásahu je udržet pokryvnost stromů a keřů na únosné hranici a rozrušováním povrchu plochy vytvořit podmínky pro rozvoj druhotných vřesových porostů.

Plocha č. 2

Návrh opatření:

Přímo na ploše není třeba žádných zásahů. Rozvoj chráněných sklaních společenstev je třeba podpořit odstraňováním vzrostlých stromů (případně keřů) na úpatí skály, které ji zastíňují (viz opatření na ploše č.7).

Plocha č. 3

Návrh opatření:

Redukovat porosty dřevin na 10 %. Ze dřevin je třeba likvidovat přednostně trnku (*Prunus spinosa*) a jasan (*Fraxinus excelsior*), poté svídu krvavou (*Cornus sanguinea*). Jako poslední v pořadí je možné přistoupit k redukci pokryvnosti druhů *Rubus* sp., *Rosa* sp. a další. Především je třeba likvidovat dřeviny a podpořit vývoj a regeneraci stepních porostů na vyvýšeninách ve svahu. Relativně větší množství keřů je možné ponechat v úžlabích svahu. Biomasu dřevin po zásahu je třeba odstranit mimo území CHÚ nebo spálit. Popel je nutné z území odstranit. Mechanické zásahy by bylo vhodné doplnit o následnou extenzivní pastvu ovcí a koz.

Termín:

Pastva je možná po celé vegetační období, redukce dřevin v době od září do února.

Zdůvodnění zásahu:

Cílem zásahu je udržet pokryvnost stromů a keřů na únosné hranici a rozrušit povrch plochy tak, aby vznikly příznivé podmínky pro rozvoj druhotných xerotermních stepních porostů.

Plocha č. 4

Návrh opatření:

Na této ploše není v blízké době obnova xerotermní stepi možná. Proto doporučujeme likvidovat akát a porost stromů postupně převést na přirozenou druhovou skladbu dřevin. To znamená podpořit duby (*Quercus petraea*) a ohrožené třešně (*Cerasus avia*). Přirozeně hojně zmlazující jasan doporučujeme využít jako přechodnou přípravnou dřevinu pro regeneraci stanoviště degradovaného přítomností akátů. Porost jasanů bude posléze možné snáze převést na cílovou druhovou skladbu. Při potlačování trnovníku akátu (*Robinia pseudoacacia*) doporučujeme použít dle návodu přípravku Roundup, který je možné aplikovat na pařezy vykácených vzrostlých stromů i na výmladky. Akáty by bylo vhodné likvidovat i za severní hranicí CHÚ, aby se zamezilo jejich opětovnému pronikání do CHÚ.

Termín aplikace:

Srpen až říjen.

Zdůvodnění zásahu:

Likvidace geograficky nepůvodního invazního druhu dřeviny.

Plocha č. 5

Návrh opatření:

Na ploše není třeba žádných zásahů.

Plocha č. 6

Návrh opatření:

V první řadě je třeba odstranit dřeviny, které invadují do dosud zachovaných ploch stepních společenstev. Tímto způsobem tyto plochy zachovat a postupně je rozšiřovat. Posléze postupně redukovat porosty dřevin na celé ploše na pokryvnost 10 %. Především je třeba se soustředit na likvidaci trnky (*Prunus spinosa*), hlohu (*Crataegus* sp.) a růže (*Rosa* sp.). Současně likvidovat *Sambucus nigra* a mladé akáty, které jsou pozůstatky již dříve odstraňovaných akátových porostů. Biomasu dřevin je nutné odstranit mimo CHÚ nebo spálit, ne ovšem na plochách dosud zachované stepní vegetace. Popel je nutné z území odstranit. Mechanické zásahy by bylo vhodné doplnit o následnou extenzivní pastvu ovcí a koz.

Termín:

Pastva je možná po celé vegetační období, redukce dřevin v době od září do února.

Zdůvodnění zásahu:

Cílem zásahu je redukovat a následně udržet pokryvnost stromů a keřů na únosné hranici, a tím podpořit rozvoj a regeneraci druhotných xerothermních stepních společenstev.

Plocha č. 7

Návrh opatření:

V první řadě je nutné odstranit vzrostlé stromy a zmladit vzrostlé keře na úpatí skalního ostrohu při severním okraji ústí Zámecké rokle. Také při hranici s plochou č. 6 je třeba redukovat vzrostlé stromy a keře na úpatí svahu tak, aby nezastiňovaly stepní porosty. Tento zásah však bude mít smysl, bude-li předcházet navrhované ošetření plochy č. 6.

Z plochy je také nutné soustavně odstraňovat akáty. Biomasu dřevin je možné na ploše spálit.

Termín:

Redukci dřevin je nutné provádět v době vegetačního klidu.

Zdůvodnění zásahu:

Cílem zásahu je omezit zastínění skalních a xerothermních společenstev, a tím podpořit jejich rozvoj.

Plocha č. 8

Návrh opatření:

Redukovat dřeviny, které zarůstají druhotná bylinná společenstva, zejména stepní xerothermní společenstva, a odstraňovat dřeviny na úpatí skalních výchozů, které stíní skalním rostlinným společenstvům. Ze vzrostlých dřevin, které rostou na úpatí sklaních výchozů, je třeba přednostně odstraňovat jasan (*Fraxinus excelsior*) a třešně (*Cerasus avium*).

Přednostně je třeba také odstraňovat dřeviny, které invadují do dosud zachovaných ploch stepních rostlinných společenstev (zejména na horní hraně svahu), a tyto plochy postupně rozšiřovat tak, aby v cílovém stavu byla pokryvnost dřevin okolo 10 %. Přednostně je třeba odstranit trnku (*Prunus spinosa*) a růži (*Rosa* sp.), poté ostatní dřeviny. Naopak doporučujeme zachovat poměrně zřídka se vyskytující jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*) a janovec metlatý (*Sarothamnus scoparius*). Je třeba také omezit porosty dřevin v úžlabích skalních výchozů ve svahu. Současně je třeba také odstranit akátový porost v jižní části plochy. Biomasu dřevin je nutné odstranit mimo CHÚ nebo spálit.

Termín:

Pastva ovcí a koz je možná po celé vegetační období, redukce keřů a křovin v době od září do února.

Zdůvodnění zásahu:

Cílem zásahu je redukovat a následně udržet pokryvnost stromů a keřů na únosné hranici, a tím podpořit rozvoj a regeneraci druhotných bylinných společenstev, vzniklých v historické době po vykloučení lesa.

3.1.3 Ostatní zásahy a opatření v ZCHÚ:

- Dbát na režim hospodaření v ochranném pásmu CHÚ, zejména v jeho východní části, kde je třeba upravit způsob hospodaření na orné půdě (převést ornou půdu na trvalé travní porosty, minimalizovat hnojení, zvolit vhodný osevní postup a technologii obhospodařování).
- Odstraňovat akáty z lesních porostů v okolí CHÚ, aby se zabránilo jejich invazi do CHÚ
- Upravit nebo odstranit pozůstatky starého oplocení na ploše č. 3 (viz mapová příloha č. 2).

3.1.4 Zaměření a vyznačení ZCHÚ v terénu:

Doplnění označení CHÚ a jeho hranic:

- Na přístupových cestách doplnit označení tabulemi
- Po celém obvodu obnovit označení červenými pruhy

3.2 Způsoby dokumentace jednotlivých zásahů a vyhodnocení jejich účinků:

- Opakované fytoocenologické snímkování trvalých ploch
- Analýzy změn vegetace prostřednictvím opakovaného odečítání mikromap

3.3 Řešení kolizí mezi zájmy ochrany přírody ve prospěch prioritních zájmů definovaných v bodě 2.8:

Nejsou známy žádné skutečnosti, které by bylo nutné k tomuto bodu uvést.

3.4 Návrhy na změnu druhu nebo využívání pozemků, změnu majetkových či nájemních vztahů, na uzavření smluv o smlouvách budoucích a jiných smluvních vztahů, na omezení obvyklého obhospodařování, provozu nebo používání objektů:

Nejsou navrhovány žádné změny.

3.5 Návrh na přehlášení (nové vyhlášení) ZCHÚ:

Není podáván návrh na přehlášení (nové vyhlášení) ZCHÚ

3.6 Návrhy na zabezpečení předmětu ochrany proti poškozování:

V současné době není třeba kromě managementu podnikat zásadní opatření k zabezpečení CHÚ vůči poškozování.

3.7 Návrhy na zpřístupnění nebo vzdělávací využití ZCHÚ:

Doporučujeme na hlavních přístupových cestách instalovat informační tabule, na kterých by byly kromě informací o předmětu ochrany a managementu území také informace o podmínkách pobytu v území s výčtem nepovolených aktivit.

3.8 Návrhy na průzkum či výzkum ZCHÚ:

Jelikož jsou v CHÚ navrhovány dosti rozsáhlé zásahy na podporu a regeneraci chráněných xerothermních a skalních společenstev, bylo by žádoucí podrobit následný efekt těchto aktivit podrobnější přírodovědecké analýze. Výsledky těchto pozorování by mohly přinést zajímavé poznatky jak z teoretického hlediska, tak pro praktické účely spojené s managementem v CHÚ.

4. Realizace a kontrola

4.1 Péči o ZCHÚ po odborné stránce garantuje, zajišťuje finanční prostředky, uzavírá smlouvy na realizaci, dohlíží na provedení a hotové práce protokolárně přejímá:

Magistrát hl. m. Prahy, odbor životního prostředí, Řásnovka 8, 110 15 Praha 1,
Tel.: 24 48 11 11, fax: 23 22 629

4.2 Práce odborně dokumentuje a jejich výsledky vyhodnocuje:

Magistrát hl. m. Prahy, odbor životního prostředí, Řásnovka 8, 110 15 Praha 1,
Tel.: 24 48 11 11, fax: 23 22 629

4.3 Předpokládané náklady hrazené orgánem ochrany přírody nebo AOPK ČR podle druhů prací (zásahů):

Likvidace a omezení nežádoucích dřevin včetně akátových porostů v Zámecké roklí	150 000 Kč
Odstranění zchátralého plotu na ploše č.3	20 000 Kč
Přeznačení CHÚ a výroba informačních tabulí	15 000 Kč

4.4 Harmonogram prací a kalkulace předpokládaných ročních nákladů pro roky:

Dle provedených zásahů v jednotlivých letech.

5. Závěrečné údaje

5.1 Použité podklady a zdroje informací:

Anonymus (1999): Metodika přípravy plánu péče. – 42 s., AOPK, Praha.

Frantík T. (1979): Vegetace skal a skalní stepi chráněného území „Na Zámkách“ v letech 1977-1978. – Ms. 57 p.

Kubíková J.(1976): Geobotanické vyhodnocení chráněných území na severovýchodě Prahy. – Bohemia centralis, Praha, 5: 61-105.

- Májský J. (1995): K managementu xerothermných chráněných území. – Živa, 3: 109-111
Moravec J., Neuhäusl R. et al. (1992): Přirozená vegetace hl. m. Prahy a její rekonstrukční mapa. – Academia, Praha.
Petříček V. et al. (1999): Péče o chráněná území. I. Nelesní společenstva. – 451 s., AOPK, Praha.
Strejček J. (1995): K řízené péči o xerothermní chráněná území. – Živa, 3: 111-112.
Veselý P. (2000): Pastva v NPR Mohelenská hadcová step. – Ochr. Přír., 55/6: 168-171.

Ostatní podklady:
Rezervační kniha.

5.2 Seznam používaných zkratk:

Nebyly použity žádné běžně neužívané zkratky a pojmy.

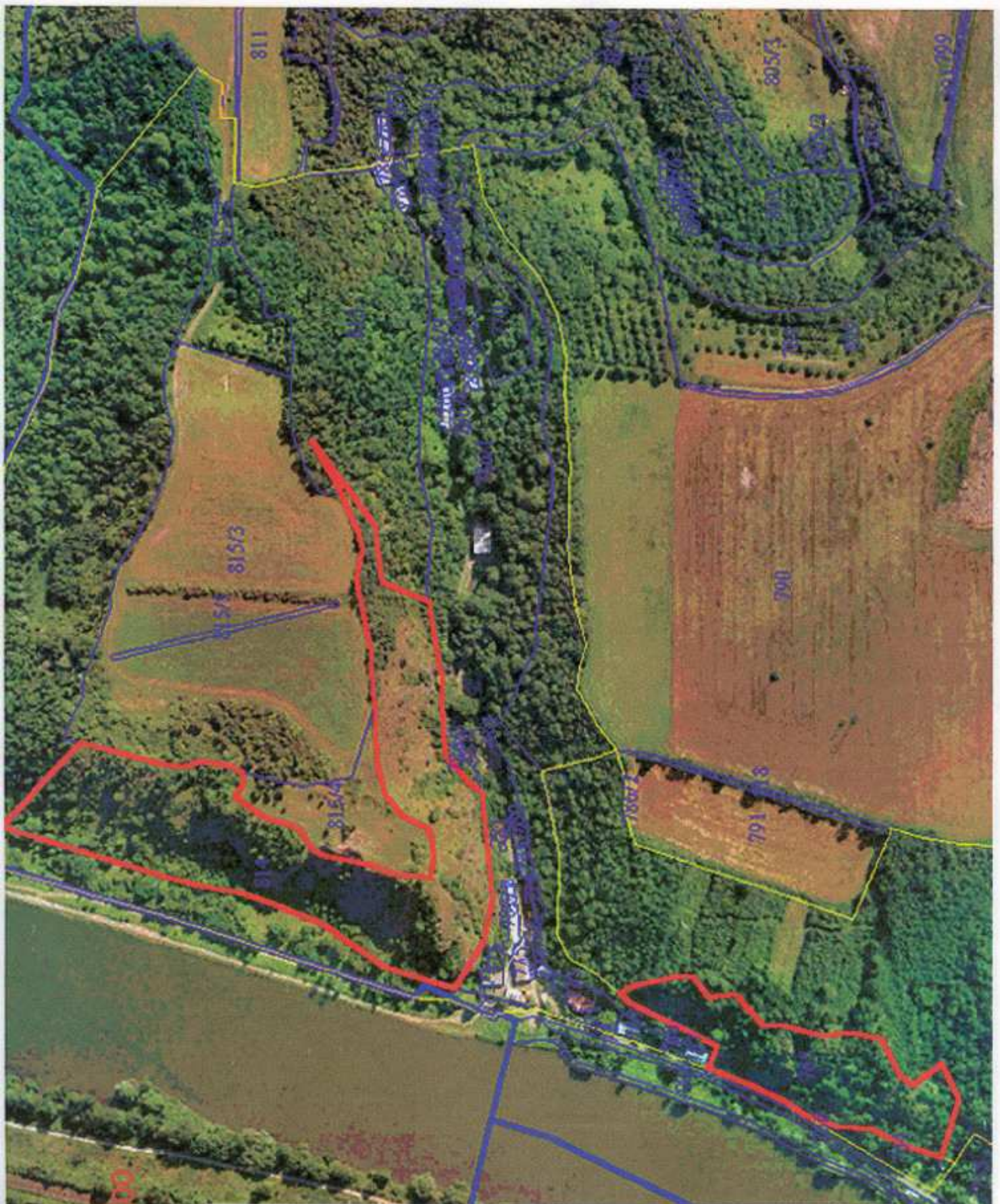
5.3 Vztah k jiným plánům péče pro ZCHÚ

Plán rozvíjí a doplňuje rámcové plány péče vypracované pracovišti AOPK.

5.4 Plán péče zpracovali

Ing. Jiří Dostálek, CSc.

RNDr. Tomáš Frantík, CSc.

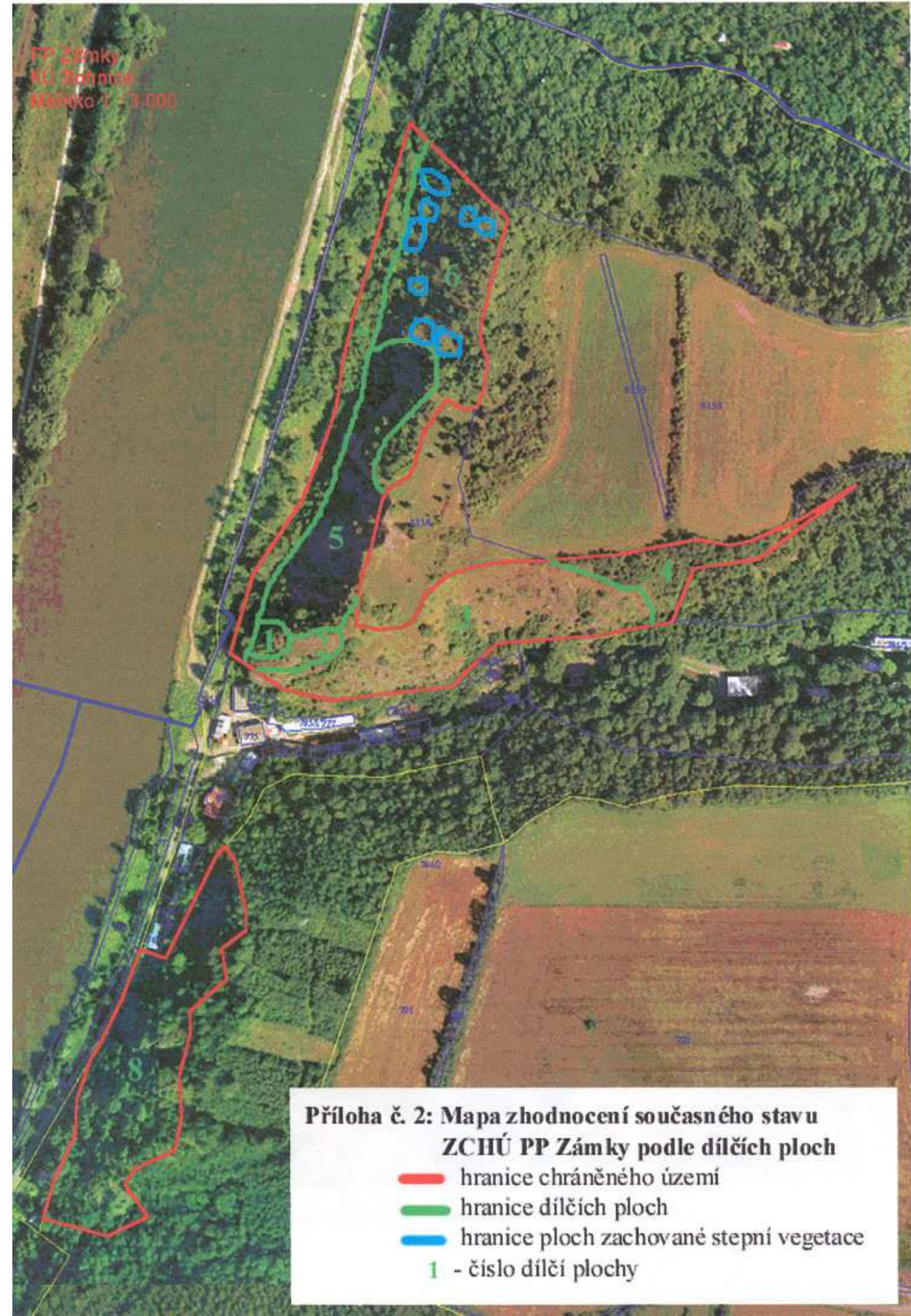

Příloha č. 1: Orientační mapa a mapa parcelního vymezení ZCHÚ PP Zámky

- hranice chráněného území
- hranice ochranného pásma
- hranice parcelního vymezení v území katastru

Zámky - 2
KÚ Bohonice
Měřítko 1:500

PP Zámky
NÚ Zámky
Měřítko 1 : 3 000

**Příloha č. 2: Mapa zhodnocení současného stavu
ZCHÚ PP Zámky podle dílčích ploch**

- hranice chráněného území
- hranice dílčích ploch
- hranice ploch zachované stepní vegetace
- - číslo dílčí plochy

Fotodokumentace:

Xerothermní stepi zarůstají dřevinami

Plochy zachovaných společenstev xerothermních stepí

Dřevinami zarůstající výchozy skal

Jižní svah údolí Zámecké rokle se zchátralým plotem; v pozadí akátový porost

Magistrát

hlavního města Prahy
odbor životního prostředí

MHMPP015AWAH

podle rozdělovníku

Váš dopis/ze dne

Naše značka

MHMP/65795/VIII/1325/00/Pav

Vyřizuje/linka

Ing. Pavlík / 4427 f -

Praha

31.10.2000

Věc: Oznámení o schválení plánu péče

Oznamujeme Vám, že odbor životního prostředí MHMP jako příslušný orgán ochrany přírody schválil ve smyslu ustanovení § 38 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, plán péče pro zvláště chráněné území - **přírodní památku Zámky**, které bylo vyhlášeno vyhláškou NVP č.4/1982 Sb. NVP z 27.5.1982. Plán péče je schválen na období deseti let.

Magistrát hl. m. Prahy
odbor životního prostředí
Mariánské nám. 2
Praha 1

Ing. Kateřina Vaculová
vedoucí odboru

Přílohy: plán péče

Co: OSM MHMP - zde

Jezdecký klub Trója, Pod Havránkou 7, 171 00 Praha 7

AOPK ČR, středisko Praha, Řetězová 222/3, 110 00 Praha 1

AOPK ČR, Kališnická 4-6, 130 00 Praha 3

odd. VII.

spis

Adresa:
Řásoňka 8
110 15 Praha 1

Telefon:
(*)2448 1111
2448 + linka

Fax: 232 26 29
IČO: 064 581

Bankovní spojení:
První městská banka
Malé nám. 11, Praha 1